

"ברית חילה" – חילון עברי

פינת הלשון
מאת: יוסף באו

יוסף באו מוכיח במילים ובאיורים את ההיגיון וההומור, שבשפה העברית, אותה חווה כעולה חדש וגדל עמה לתוך ישראל המתפתחת. הספר פותח זווית ראייה חדשה, מפתיעה ויצירתית על מקורות השפה והתפתחות המילים.

אינו מסוגל. לפניי שבעלי-רעיונות גאוניים, המציאו את התקליטים ואת הקלטות, זרזים בכתיבה, רשמו את המילים על הנייר ואת המילים החשובות מאוד, הדפיסו בספרים או בעיתונים. ואיך שמרו הקדמונים על יהלומי-הלשון, לפני שחכמים עיצבו את האלף-בית-גימל-דלת הפשוטים? – הם הדגימו באיורים במה הדברים היו אמורים: במקום לכתוב "בית", ציירו אותו; רצו להגיד "ראש", עשו קישקוש דומה לפרצוף; התכוונו לסמן "מים", תיארנו אותם בגלים מזוגזגים. היום חידה מצוירת שמופיעה כמשחק בעיתון, נקראת קפוס ומי שפותר אותה, מקבל פרס. כן, כן, בעידן טרום-אלפביתי, קשה בהחלט היה לבטא את המושגים

לדבר? הרי אין דבר קל מזה... להשמיע חוכמות, זה כבר עניין מסובך יותר, אבל גם כן אינו משהו מיוחד – פשוט, פותחים את הפה ומילים מתחילות לזרום מעצמן ולהתפזר בכל הסביבה. מסכן רק, מי שגרוננו נטול כוח-דיבור... מיתרי-קולו חלודים ואינם מצלצלים כראוי, או פקועים לגמרי ומסרבים לצלצל בכלל. במצב ביש שכזה, פתאום מעריכים כישורנו של הפטפטן. כאשר מכשיר הפלא, הרמקול הטבעי והצמוד, פגום או יוצא מכלל שימוש, הידיים נאלצות לבטא את מחשבותיו ורצונו של האיש האילם. כל תנועתן, בדרך כלל, מחקה צורת הדבר או מתארת סמלי-המושג שעליו משתוקק לספר האיש... ולצערן,

לכל פרופסור לתרבות, טבלאות השוואתיות וטענותיו הצודקות ביותר – וכל אחד מהם גורס משהו אחר. לכן, למרות הכל, נתבונן בעשרים ושניים התווים של האלפבית העברי, יכול להיות שאין זאת מציאות טהורה, שכל העסק מקרי בהחלט – אבל, אולי בכל זאת, יש בזה משהו אמיתי. לפי דעתי, אסור לזלזל באותיות וגם במילים עבריות, מפני שהן מלאות תוכן מעניין, מותח... ומסתורי.

אוזן

אמונה טפלה טוענת, שרגש האהבה והחוכמה מרוכזים בלב. לאחרונה, אודות להשתלות וניתוחי עבר חיוני זה, התברר, מעל לכל ספק, שאין קשר בין הלב לאהבה, וללב אין שום השפעה על גאוניים בעלי "אי קיו" גבוה. אמונה לא פחות מוטעית, קושרת את הכליות עם מצפון ומחשבה. גם במקרה זה הוכיח המדע המודרני, שאין ממש בדעה קדומה זאת.

מסתבר, חכמינו מתקופת המקרא הקדימו את המחקר בן זמננו... הם כנראה ידעו כבר אז, מה שמומחים לאנטומיה גילו לא מכבר, שהאיזון ושיווי המשקל נמצא באוזן. לכן מכשיר לשקילה נקרא "מאזנים" וסיכום ההכנסות והוצאות – "מאזן".

בית-עלמין

אנשים רבים חולמים על דברים, שלפי דעתם, הולמים אותם. אחד משתוקק לזוהר ולתהילה. שני משתוקק ליהיפך לאדון עשיר. אחר שואף להיות רופא מפורסם... אבל כולם יחד חושבים מעל לכל, על שני דברים יסודיים: על דירה מפוארת ועל אהבה. במילים אחרות – על בית ועל מין. אבל דבר אחד בטוח, כולם ללא יוצא מן הכלל, במוקדם או במאוחר, יגיעו לבית-עלמין.

ניתן לרכוש את המילון במוזיאון יוסף באו, רח' ברדיצ'בסקי 9, ת"א. טל' 054-4212730.